

BETÆNKNING

Afgivet af Finans- og Skatteudvalget

vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremlægge en redegørelse om mulighederne for at indføre og finansiere en ændring af skattelovgivningen, således at der indføres et beskæftigelsesfradrag med virkning fra 1. januar 2014 for personer, der modtager A-indkomst. Redegørelsen skal fremlægges for Inatsisartut på forårssamlingen 2013, således at de økonomiske konsekvenser af en beslutning om at indføre et beskæftigelsesfradrag kan indgå i den finanspolitiske prioritering op til Finanslovsforslaget for 2014.

Fremsat af Medlem af Inatsisartut Andreas Uldum

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen senest bestået af:

Inatsisartutmedlem Andreas Uldum, Demokraterne, formand

Inatsisartutmedlem Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit

Inatsisartutmedlem Naaja Nathanielsen, Inuit Ataqatigiit

Inatsisartutmedlem Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqatigiit

Inatsisartutmedlem Per Berthelsen, Siumut

Inatsisartutmedlem Finn Karlsen, Siumut

Inatsisartutmedlem Siverth K. Heilmann, Atassut

Udvalget har efter førstebehandlingen den 10. oktober under EM2012 gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Med forslaget ønskes udarbejdet en redegørelse om mulighederne for at indføre og finansiere et beskæftigelsesfradrag for personer, der modtager A-indkomst. Redegørelsen ønskes fremlagt for Inatsisartut på forårssamlingen 2013, således at de økonomiske konsekvenser ved indførelse af et beskæftigelsesfradrag kan indgå i den finanspolitiske prioritering op til finanslovsforslaget 2014.

Baggrunden for forslaget er et ønske om at få flere i arbejde – og at det skal kunne betale sig for den enkelte at arbejde frem for at være på overførselsindkomst. Forslagsstiller finder, at

indførelsen af et beskæftigelsesfradrag kunne være et godt instrument og incitament til at animere flere til at søge beskæftigelse.

På den baggrund er formålet med forslaget at skabe et vidensgrundlag til at vurdere, hvilke konsekvenser indførelsen af et beskæftigelsesfradrag vil kunne have samfundsøkonomisk, for den enkeltes privatøkonomi og ift. arbejdsmarkedet. Endvidere ønsker forslagsstiller at få redegjort for mulighederne for finansiering af indførelsen af et beskæftigelsesfradrag.

Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Forslaget nød opbakning blandt størstedelen af partierne. Inuit Ataqatigiit bemærkede, at man støttede forslaget om en redegørelse, men var skeptisk over for, om indførelse af et beskæftigelsesfradrag reelt vil få den ønskede effekt, hvorfor man ønskede at redegørelsen forholder sig til de overordnede effekter af et beskæftigelsesfradrag og konsekvenserne for de, som ikke vil være berettigede til et sådant.

Siumut støttede ikke forslaget ud fra en betragtning om, at et beskæftigelsesfradrag, som beskrevet i forslaget, ville ramme de borgere, der er ufrivilligt arbejdsløse, hvilket ikke findes rimeligt i en tid med stor arbejdsløshed. Siumut ønsker, at der gøres en markant indsats for at fremme beskæftigelsen før et beskæftigelsesfradrag kan overvejes. Endelig fandt Siumut, at forslaget antageligvis ville medføre en væsentlig stigning i udgifterne til administration.

Demokraterne støttede forslaget idet det bl.a. antoges, at forslaget vil tilskynde folk, der står udenfor arbejdsmarkedet til at søge et job.

Atassut støttede forslaget, da det ansås for at være et skridt på vejen til at nedbringe skatten på arbejde, skabe nye arbejdspladser og herved modvirke udviklingen i offentlige overførselsindkomster.

Naalakkersuisut anførte i sit svarnotat, at det planlægges, at omdele en redegørelse på forårs-samlingen 2013, hvor mulighederne for at indføre et beskæftigelsesfradrag gennemgås.

Naalakkersuisut indstillede således forslaget til vedtagelse.

Udvalgets behandling af forslaget

Et beskæftigelsesfradrag har til formål at skabe et incitament til at flere fra passiv forsørgelse overgår til beskæftigelse på arbejdsmarkedet. Således kan et beskæftigelsesfradrag bidrage til at gøre det attraktivt at være i beskæftigelse. Med dette udgangspunkt er det vigtigt, at den enkelte oplever et stigende rådighedsbeløb, når vedkommende overgår fra arbejdsløshed til beskæftigelse. Udvalget finder det ønskeligt, at der i redegørelsen indgår enkle beregninger for repræsentative husstandsindkomsters ændring i rådighedsbeløb ved indførelse af et beskæftigelsesfradrag, hvis en eller begge forsørgere kommer i beskæftigelse. Det bør endvidere vurderes, hvad det vil betyde for det offentlige i form af færre skatteindtægter, hvis beskæftigelsesfradraget indføres, sammenholdt med besparelser for det offentlige, hvis/når arbejdsløsheden falder. I den forbindelse bør redegørelsen endvidere indeholde Naalakkersuisuts overvejelser over, hvorledes et beskæftigelsesfradrag kunne finansieres.

For effekten af et beskæftigelsesfradrag kan realiseres, må opmærksomheden rettes mod beskæftigelsesfradragets samspil med bolig- og sociallovgivningen. Det er tænkeligt, at en isoleret indførelse af et beskæftigelsesfradrag, med de nuværende social- og boligydelse ikke vil have den ønskede positive effekt. Udvalget noterer sig i den forbindelse, at Naalakkersuisut i sit svarnotat anfører, at der er indledt et samarbejde med arbejdsmarkedets parter om at gennemgå mulighederne for at indføre et beskæftigelsesfradrag, samt at resultatet af samarbejdet naturligt kan præsenteres overfor Inatsisartut i en redegørelse før de planlagte reformer på social-, bolig- og skatteområdet fremlægges. Udvalget antager således, at Naalakkersuisut agter at vurdere et evt. beskæftigelsesfradrag i samspil med reformer på socialområdet. Udvalget noterer sig endvidere, at væsentlige dele af forslaget vil blive realiseret i forbindelse med Naalakkersuisuts planlagte reformarbejde.

Det grønlandske skattesystem er kendetegnet ved sin relativt enkle opbygning. Udvalget finder, at det giver særdeles god mening at tilstræbe at bevare denne enkelthed, da en lille befolkning betyder, at de ønskede gavnlige effekter af en ændring af skattesystemet let kan neutraliseres eller overskygges af øgede omkostninger til administration. Naalakkersuisut bør naturligvis have stor fokus på denne problemstilling i forbindelse med udarbejdelsen af en redegørelse om evt. indførelse af et beskæftigelsesfradrag.

Da et beskæftigelsesfradrag målrettes personer i arbejde, og en evt. indførelse vil have til mål at skabe et incitament til at få flere i arbejde, er der en indbygget risiko for, at fradraget kan øge uligheden i samfundet mellem de, som er i arbejde, og de som ikke er. Som nævnt tidligere kan effekten af beskæftigelsesfradraget risikere at blive neutraliseret i samspillet med bolig- og sociallovgivningen, og der bør i redegørelsen indgå en vurdering af beskæftigelsesfradragets effekt på uligheden, både med og uden reformer på bolig- og socialområdet.

Derudover skal udvalget anbefale, at Naalakkersuisut overvejer, om det kan være hensigtsmæssigt, at målrette et evt. beskæftigelsesfradrag mod enlige forsørgere eller give et højere beskæftigelsesfradrag til enlige forsørgere. En analyse udført af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd i marts 2012 konkluderer, at enlige forsørgere vil være særligt påvirkelige af effekterne af et beskæftigelsesfradrag. Udvalget skal dog bemærke, at det er tænkeligt, at forskelle i de sociale ydelser i Grønland og Danmark betyder, at konklusionen ikke kan overføres direkte til Grønland. Naalakkersuisut bør i redegørelsen overveje muligheden og effekten af et evt. højere beskæftigelsesfradrag for enlige forsørgere set i forhold til reformer af bolig- og sociallovgivningen i Grønland, gerne med nogle enkle modelberegninger.

Udvalget bemærker, at forslagsstiller bl.a. anfører, at et beskæftigelsesfradrag kan medvirke til at forkorte uddannelsestiderne. I en situation, hvor samfundet efterspørger højtuddannet arbejdskraft, kan et tiltag der ansporer studerende til, at få afsluttet deres uddannelse være positivt. Derimod vil det være uhensigtsmæssigt, hvis et beskæftigelsesfradrag ansporer unge mennesker til at træde direkte ind på arbejdsmarkedet efter endt folkeskole eller til at afbryde

et igangværende uddannelsesforløb. Naalakkersuisut bør inddrage denne problemstilling i redegørelsen.

Udvalget skal sluttelig anmode Naalakkersuisut om, at overveje de økonomiske og administrative konsekvenser ved, at lade et beskæftigelsesfradrag omfatte andre end personer med A-indkomst, dvs. personer, som er i beskæftigelse, men hvor indkomsten angives som B-indkomst, f.eks. selvstændigt erhvervsdrivende.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Udvalget finder, at en vedtagelse af beslutningsforslaget alene pålægger Naalakkersuisut, at udarbejde og fremlægge en redegørelse om mulighederne for at indføre et beskæftigelsesfradrag. Udvalget antager, at denne opgave kan løftes indenfor administrationens nuværende rammer, hvilket understøttes af Naalakkersuisuts udmeldinger om, at arbejdet vil blive udført i forbindelse med det allerede igangsatte reformarbejde på social-, bolig- og skatteområdet.

Udvalgets indstillinger

Et flertal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit, Demokraterne og Atassut **indstiller** forslaget til vedtagelse.

Et mindretal i udvalget bestående af Siumut skal om forslaget bemærke:

Siumut ser det hverken som fordelagtigt eller retfærdigt indirekte at straffe folk uden beskæftigelse i en tid med høj arbejdsløshed. Det vil være usolidarisk at belønne folk alene i kraft af, at de har et arbejde og hermed skabe yderligere økonomisk distance til de, som ufrivilligt står uden for arbejdsmarkedet. Siumut ønsker, at der gøres en markant forbedret indsats for at fremme beskæftigelsen og løse problemerne med strukturel arbejdsløshed, før et beskæftigelsesfradrag overhovedet bør overvejes.

Ovennævnte udvalgsmindretal indstiller på denne baggrund til forslaget til forkastelse.

Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Andreas Uldum, Formand

f./Olga P. Berthelsen

Naaja Nathanielsen

Aqqaluaq B. Egede

Per Berthelsen

Finn Karlsen

Siverth K. Heilmann